

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 16. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 10.

V Ljubljani, 31. maja 1898.

Leto XV.

Obseg: Ajda in umetna gnojila. — Streha iz strešne lepnice. — Davkoplačevalci pozor! — Novi davčni zakon. (Dalje.) — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene.

Ajda in umetna gnojila.

Kmalu bomo zopet sejali ajdo, koja je pri nas važen pridelek. Vsak kmetovalec dobro ve, da je pri ajdi dobra letina zelo dvomljiva, bodisi ker zavisi od vremena, še več pa od rodnosti zemlje. Splošno pravijo naši ljudje, da ajda ne rodi več tako, kakor je nekđaj. To je povsem naravno, ker je zemlja vedno bolj izsesana in ajda ne dobiva v zemlji več tistih redilnih snovij, ktere potrebuje. Pri nas sejemo ajdo na strnišča brez vsakega gnojja; strnišče, uže poprej s slabim gnojem pognojeno in od žita izsesano, pač ne more kaj prida redilnih snovij dati ajdi, in zato ta slabo rodi. Splošno je razširjena misel, da ajda potrebuje malo redilnih snovij, a temu ni tako, kar kaže naslenji pregled:

Na 1 ha njive vzame iz zemlje ena povprečna žetev pšenice 52 kg dušika, 26 $\frac{3}{4}$ kg kalija in 20 $\frac{3}{4}$ kg fosforove kislina,

ajde pa 51 kg dušika, 53 kg kalija in 21 $\frac{3}{4}$ kg fosforove kislina.

Iz tega je razvidno, da ajda potrebuje toliko redilnih snovij, kakor žito, kalija pa še enkrat toliko, zato ima gnojenje s kajnitom pri ajdi zelo velik uspeh. Fosforove kislina pa v naših zemljah uže tako ni veliko, in zato jo je tudi treba dodajati.

Kdor torej hoče pridelati dosti ajde, jo mora sejati na dobro gnojno zemljo, ki ima v sebi toliko redilnih snovij na razpolago, kolikor jih ajda potrebuje, in ker pri setvi na strnišče to ni mogoče, se mora ajda pred setvijo gnojiti. S hlevskim gnojem gnojiti ne gre, ker se ta gnoj prepočasno razkrajja in mu pri nas sploh manjka redilnih snovij; zato naj se ajdi gnoji z umetnimi gno-

jili, koja ajda more povžiti v kratki dobi njene rasti, t. j. v osmih tednih.

Umetni gnojili, kteri prijata ajdi, sta kajnit in kostni superfosfat. Ti gnojili naj se tik pred setvijo (a ne poprej) pomešata ter posejeta po sprašeni njivi, potem se vseje ajda in podvleče. Za vsak mernik semena naj se vzame 100 kg kajnita in 25 kg superfosfata. Kajnit se dobi pri družbi po 2 gld. 60 kr., superfosfat pa po 4 gld. 50 kr. 100 kg. Oddajamo le cele vreče po 100 kg. Kdor ne potrebuje cele vreče, naj naroči gnojila skupno s kom drugim. Skupna naročila sploh priporočamo, ker se s tem železniški stroški izdatno znižajo. — Pri družbi se pa dobi tudi nova iz Francoskega došla siva ajda, in sicer po 13 kr. kilogram.

Streha iz strešne lepnice.

Svoje gospodarske stavbe krijemo z raznimi tvariinami, kakor s slamo, s skrilmi, s škodlami, z opeko itd. v novejšem času pa tudi z izdelki kemijskih tvornic, med ktere spada strešna lepnicca (Dachpappe). Govoriti hočem le o slednji ter naslikati nje prednosti.

1.) Ker je streha, krita z lepnicco, dokaj lažja od drugih streh, lahko za jakost spodnjega dela stavbi in stropila (cimpra) rabimo manjše mere. Ves les za stropilo sme biti šibkejši, torej tudi cenejši.

2.) Streha sme biti manj nagnjena kakor druge strehe, da se more še po nji hoditi.

3.) Pod tako streho je krma prav dobro shranjena, kajti ni se treba bati, da bi pozimi huda burja nanesla vse polno drobnega snega na krmo ter jo tako deloma pokvarila.

4.) Pozimi, kadar se je na strehi naredil led, se pri kopnenju zgoraj ležečega snega snežnica ne more odtekati s streh, kritih z opeko, in poišče vse razpoke med opeko ter se solzi pod streho, kjer namoči najprej letvice (lajšte), na ktere je opeka obešena, potem pa kaplja tudi na krmo, katero smo spravili pod streho. Pri strehah, kritih z lepnicami, se nam tega ni bati.

5.) Proti nevarnosti ognja je stavba mnogo bolj zavarovana, kakor pa, če je krita s slamo, kajti lepnic še ne zgori rada, ako se vrže na ogenj.

6.) Strešna lepnic je proti drugim tvarinam, s katerimi krijemo strehe, mnogo cenajša, traja pa vendar mnogo let, ako se pazi na to, da se vsakih 6 let zopet prelika ali namaže, kakor bo povedano pozneje.

Ako mi je govoriti o nje slabih lastnostih, moram navesti le to, da je treba mnogo desek, s katerimi se mora najprej dotična streha prekriti, in pa nje neprijetni duh prve 3 mesece po dovršeni stavbi, dokler solnčni žarki še niso pregnali vseh hlapnih tvarin iz lepnic.

Moral bi torej po vsi pravici strešno lepnic priporočati za kritje naših lahkejših gospodarskih stavb, kakor za lope, kozolce i. t. d.

Krije pa se s strešno lepnic tako le:

Stropilo (cimper) sme biti, kakor smo omenili že prej, v vseh svojih delih mnogo šibkejša. Seveda je to zavisno od velikosti prostora, kateri naj se pokrije. Tako na pr. zadošča pri majhnem obsegu, ako se napravi stropilo le iz „veznih tramov“ (a na podobi 24. in 25.), iz „strešin“ (b) in iz „lemezov“ (špirovcev) (c), kateri so na vrhu skupaj zbiti. Da ostanejo slednji med postavljanjem stropila v svoji legi, jih je treba začasno pritrditi skupaj z deskami.

Pri večjih strehah je treba postaviti tudi „drevesa“ (d) s „slemenom“ (e) in s „komolci“ (panti) (f), kar bode za navadne slučaje zadoščalo.

Ako hočemo pri nekoliko šibkih „veznih“ tramovih imeti večjo stanovitnost, da se ti v sredi preveč ne šibijo, je treba sredo veznih tramov tako olajšati, da se pritisk „dreves“ s „slemenom“ prenese s „podporami“ (g) proti koncema.

Lemezi (špirovci) se najbolje razvrstijo tako, da so po 3 čevlje ali 1 m drug od drugega oddaljeni. Kadar je stropilo postavljeno, se je treba lotiti obivanja lemezov z deskami. Ako smo, kakor prej navedeno, lemeze razpostavili po 1 m narazen, nam pojde obivanje z deskami,

ktere so v lesni trgovini običajno po 4 m dolge, hitro od rok, kajti vsaka deska bode segla čez 5 lemezov, namreč od srede prvega do srede petega (podoba 25.).

Ni mi treba naglašata, da naj se uporabijo v to svrho le deske s kako hibo, tako imenovane „škarte“. Debelost ugaja najbolje 2 cm za deske; smejo se pa uporabljati tudi take po 1.5 cm pri manjših stavbah.

Vsaka deska se pritrdi na lemez z 2 žrebljema (podoba 25.). Male špranje med deskami so brez pomena.

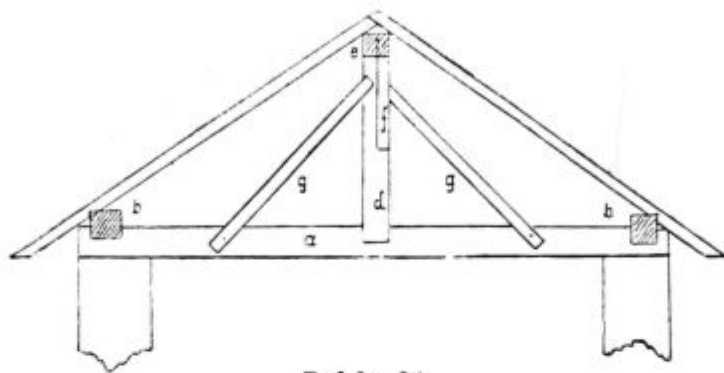
Ko je streha obita z deskami, se prične s pokladanjem lepnic. Pripravljene moramo imeti med tem uže „letvice“ (lajšte), ktere smo na enem koncu poševno porezali (podoba 26.).

Strešna lepnic se navadno dobiva v tvornicah v zavitkih, in vsak tak kos ja dolg 10 m, širok pa 1 m.

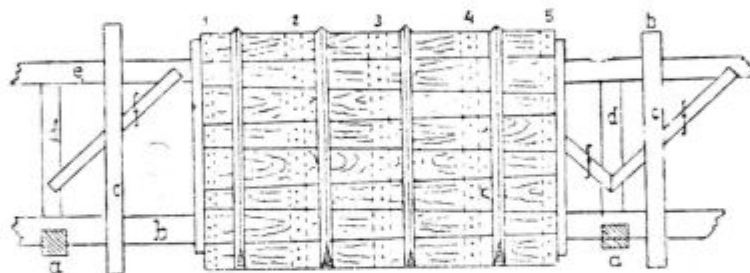
Iz svoje skušnje morem priporočati, naj se ne uporabi ves tak kos neprerezan, kateri bi v navadnih slučajih segel od enega kapa čez sleme do drugega kapa in morda še čez. Zreže naj se v primerne kose. Tvornice, ktere prodajajo strešno lepnic, priporočajo razrezati jo v kose od 1—2 m dolžine, in vsak višje položeni kos naj sega nekoliko (5 do 8 cm) čez spodnjega. Zadošča pa tudi, ako en kos sega od kapa malo pod sleme. Ozirati se je pri tem na to, da mora biti kos toliko daljši, da je moči lepnic pri kapu nekoliko (5—10 cm) podvihati, (glej podoba 57.). Ako bi se kos lepnic potegnil od ene strani čez sleme na drugo, bi ne bilo mogoče ogniti se gubam, katere bi se

napravile, kajti vsaka streha je nekoliko zategnjena, kar lepnic hitro pokaže. Ko smo kose tako pripravili, se kakih 85 cm od kraja pribije prva letvica, ktere smo prej omenili. Prvi kos pokrije torej 85 cm strešne dolžine. Ostalih 15 cm naj se uporabi, da se lepnic ob robu priviha, tako kakor pri kapu. S 3 do 4 žreblji se potem pritrdi prvi kos lepnic, katero smo na letvico položili od slemenca do kapa. Podvihani del pa se takoj stalno pritrdi s pocinjenimi žreblji tako gosto, da so žreblji okoli 10 cm oddaljeni drug od drugega. Taki žreblji se najbolje ob enem naroče iz tvornice.

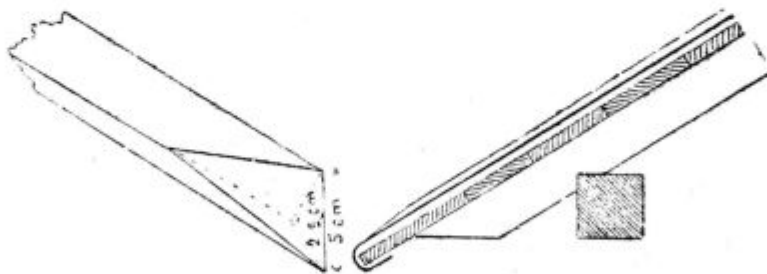
Pritrjeni kos lepnic sega ob letvici do nje vrha. Potem se položi drugi kos, in sicer tako, da sega po letvici čez prvega, pri drugi letvici pa do vrha le-te, na katero se pritrdi 3 do 4 žreblji, in se na to po prvi letvici pribije z žreblji 8 do 10 cm gosto, tako da žreblji primejo prvi in drugi kos lepnic. Tako se potem nada-

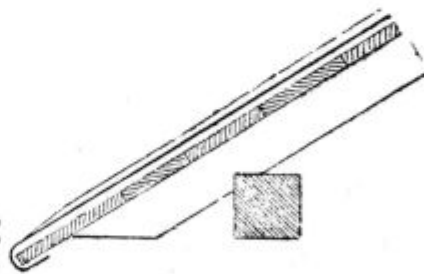
Podoba 24.

Podoba 25.

Podoba 26.

Podoba 27.

Ijuje najprej po eni, potem pa po drugi strani strehe. Pokrito je sedaj vse razven slemenca. Sleme pa se pokrije s pokrivalom, ktero mora segati čez spodnji del najmanj 8 do 10 cm. Za pokrivalo se dobro uporabijo oni kosi, kateri so ostali pri razrezovanju velikih kosov. To pokrivalo se pribije tako, kakor smo pribijali velike kose.

Ko je streha vsa pokrita z lepnico, jo moramo še namazati z lepom, imenovanim strešni lik (Dachlack). To pa takole storimo. O lepem, gorkem vremenu premažemo vso streho čez in čez s čopičem, kokeršne rabijo zidarji za beljenje. Lepnica tekečino takoj popije. Pri tem mazanju pa je treba paziti na to, da se glavice žrebljev, s katerimi smo lepnico pritrdili, dobro namažejo, da ne začnejo rjaveti. Omenim naj še, da se žreblji ne smejo zabijati pregloboko, ker bi se sicer lepnica lahko pretrgala. Ko je streha dobro namazana, se potrese z drobnim peskom, „mlevko“, ki se kaj dobro prime namazane strehe ter lepnico varuje poškodovanja.

Namazati se mora potem vsakih 5 do 6 let. Pri takem ravnanju ostane streha vedno v dobrem stanju.

Davkoplačevalci, pozor! *)

Kakor znano, mora osebni dohodninski davek plačati vsak, ki ima na leto čistega dohodka nad 600 gld.

Do korca meseca maja t. l. bodo komisije izvršile cenitve za odmerjenje tega davka.

Po izvršitvi te cenitve bo vsak obdačenec prejel plačilni nalog, iz katerega pa najbrž ne bodo razvidni posebni zneski dohodkov, od katerih se je davek odmeril, ampak napisan bo le skupni dohodek v eni vsoti in z enim zneskom.

Proti izračunanju tega dohodka, oziroma proti odmerjenju davka, sme davkoplačevalec vložiti pritožbo, ako meni, da se mu godi krivica, na primer, če se je dohodek višje cenil, kakor ga je izračunal dotični davkoplačevalec, in če se ni dovolj ozira jemalo na odbitne stroške za obdelovanje zemljišč, za popravo poslopij, na vse stroške pri obrtu, potem za davke, za asekurance, obresti od dolgov itd., to je, vse stroške, ktere je dotičnik imel, da je dosegel dohodke.

Davkoplačevalec naj v takem slučaju vloži pritožbo v teku 30 dnij pri tisti oblasti, ki bode napisana v plačilnem nalogu.

Da pa dotičnik more dobro podpreti svojo pritožbo, mora prej vedeti razloge, po katerih se mu je odmeril davek; torej naj takoj, ko je prejel plačilni nalog, v posebni vlogi prosi dotično oblast, da se mu prijavijo razlogi (podatki) odmerjenja davka, oziroma zneski od posebnih dohodkov

- 1.) iz hiš (poslopij),
- 2.) iz zemljišč (kmetij),
- 3.) iz obrtnije,
- 4.) od službenih plač,
- 5.) od obresti kapitalov, izposejenih ali v hranilnici naloženih, ali od drugih dohodkov; potem kateri zneski so se mu odštevali za davke, za obresti od dolgov, za zavarovanje proti ognju, nezgodam itd., za posle, delavce, pa tudi za domače ljudi (otroke, stariše), ki trajno pomagajo doma pri gospodarstvu, ktere je odračunati od dohodka pri zemljiščih in obrtih.

V pritožbi mora dotični davkoplačevalec seveda razložiti, koliko domačih je trajno pomagalo pri kmetovanju, pri obrtu itd., in koliko bi znašala hrana, obleka in plača

za imenovane osebe, ako bi namesto teh trebalo najeti ali pa imeti posle.

Obrok, vložiti pritožbo, znaša 30 dnij od dneva prejetja plačilnega naloga; ta 30dnevni obrok pa pretrga prej navedena prošnja, s katero je prosil dotični davkoplačevalec za razloge in za podatke, po katerih se mu je odmeril davek, ker toliko časa, dokler ne dobi navedenih podatkov, pritožbe izpeljati ne more, in zato se mu morajo prijaviti imenovani podatki. (19. marcija 1876. l. drž. zak.)

Ta čas, ko je vložil tako prošnjo, pa dokler je prejel davkoplačevalec podatke, se mu ne šteje v 30 dnevni obrok.

Če bi torej plačilni nalog bil dostavljen 31. dne maja t. l., bi 30dnevni obrok za vložitev pritožbe proti odmerjenju osebne dohodnine pričel s 1. junijem ter bi potekel s 30. junijem, če bi se pa vložila prošnja za naznanilo navedenih podatkov, recimo 20. junija, in bi se dostavil odlok (odgovor) davčne oblasti glede te prošnje 1. julija, bi potekel obrok za vložitev pritožbe še le z 11. julijem.

Taka prošnja bi se približno glasila:

Slavno c. kr. okr. glavarstvo! (davčna oblast.)

Dne se mi je dostavil plačilni nalog z dne, št. . . ., glede osebne dohodnine.

Iz tega naloga razvidim, da se mi je dohodnina (davek) v znesku pr. . . . od čistega dohodka pr. . . . odmerila (odmeril).

*) Jaz sem v svoji napovedbi izračunal čisti dohodek, in sicer iz

zemljišč na	—	gld.	—	kr.
iz poslopij na	—	"	—	"
od službenih dohod.	—	"	—	"
iz obrta na	—	"	—	"
od kapitalov na	—	"	—	"

skupno na — gld. — kr.

Z ozirom na to, da se mi je od višjega čistega dohodka odmeril davek, in ker iz plačilnega naloga ne razvidim, na kakšni način oziroma pri katerih točkah se je ta čisti dohodek izračunal, prosim slavno c. kr. davčno oblast (c. kr. okrajno glavarstvo), da mi najpreje prijavi podlage (razloge, oziroma podatke) tega odmerjenja, da bom mogel podpreti svojo pritožbo, ktero s tem ob enem prijavljam.

. dne 1898.

N. N.

*) Opomnja: Ako dotični davkoplačevalec ni napisal napovedbe (fasijs), izostane ta stavek in se namesto tega napišejo besede, kakor so v zadnjem gorenjem stavku: »Ker iz plačilnega naloga ne razvidim, na kakšen način . . ., katero s tem ob enem prijavljam.«

Novi davčni zakon.

(Dalje.)

Podlogo za odmero osebne dohodnine tvori čisti dohodek.

Odgovor na to vprašanje, kaj je „čisti dohodek“, v nekterih slučajih ni tako lahek. V obče smemo reči: Čisti ali davku zavezani dohodki so tisti, ktere dobivamo iz zemljišč, poslopij, obrtov, služb, rent i. e. po odbitku stroškov, katerih je treba, da se ti dohodki pridobijo, in po odbitku dolžnih obrestij in bremen. To, kar potem komu še ostane, da iz istega preživlja sebe in svojo rodbino, in kar mu kot prihranek ostane, je predmet obdačenja.

*) Iz »Slovenca«.

Ker je ta spis namenjen zlasti kmetovalcem, pojasnim v naslednjem posebno to, kaj je po davčnih predpisih dohodek iz zemljišč.

Ako komu ne dostaja podatkov, iz katerih bi mogel natančno določiti svoj dohodek enega leta, ga ceni približno na ta način, da preračuni, koliko vrednost ima njegovo stanovanje, koliko je porabil záse in za svojo rodbino za prehrano, obleko, zabavo itd., koliko si je prihranil ali je porabil za pemnožitev svojega premoženja v preteklem letu, ali nasprotno, za koliko se je zadolžil.

Pred vsem moram opozoriti na to, da pri zemljiščih ni merodajen katastralni čisti dohodek, ampak resnični dohodek.

Ker pa kmetovalci navadno nimajo o svojih dohodkih in stroških natančnih zabeležkov in računov, da bi si mogli iz njih sestaviti popolen preračun, akoravno bi bil isti za vsakega že iz gospodarskih ozirov potreben in koristen, bode dohodke iz kmetij splošno mogoče presoditi le s cenitvijo prejemkov in izdatkov.

A. Med prejeme se mora postaviti:

1.) Cena vseh za gotov denar ali na kredit prodanih pridelkov in izdelkov iz vseh gospodarskih vrst (poljedelstva, gozdarstva, živinoreje, čebelarstva itd.) in pa cena za posojanje vprežne živine in drugih gospodarskih pomočkov.

2.) Denarna cena vseh pridelkov in izdelkov, ki so bili porabljeni v hišnem gospodarstvu posestnikovem v prehrano njegovih svojcev in pa poslov, ki se ne potrebujejo pri gospodarstvu, dalje cena pridelkov in izdelkov, ki so bili porabljeni v njih korist ali ugodnost. Sem spada zlasti tudi potrošek prirodnin za prehrano družine, ki jo ima posestnik za osebno strežbo, za imetje konj na potrato i. k. e.

V svojem hišnem gospodarstvu davčnega zavezanca povziti pridelki kmetijstva in gospodarstva se smejo, če ni o njih posebnih zabeležkov, preračunati počez po primernem povprečnem prevdarku. Vrednost v svojem gospodarskem obratu (ne pa v hišnem gospodarstvu) porabljenih pridelkov, na primer krme, ki jo je pridelal posestnik sam in porabil za svoje živali, ni upoštevati niti med prejeme, niti med stroške.

3.) Najemna vrednost poslopij, v katerih stanuje sam lastnik s svojci.

4.) Denarna vrednost užitkov kakih pravic na drugih zemljiščih in drugih pritliklin (služnosti, pravice prejemanja vode, pravice ribarjenja i. e. r.).

5.) Eventualno denarna vrednost gospodarskih pridelkov, kar jih je konci gospodarske dobe, v kolikor so določeni, da se spravijo v denar s prodajo ali pa da se porabijo v hišnem gospodarstvu.

B. Nasproti se smejo vselej odbiti:

1.) Vsi stroški obdelovanja.

Pod to točko spadajo na strani 60, števil. 1. do 4. navedeni odbitki, med ktere je šteti tudi kurjavo in svečavo za gospodarstvene prostore, semena, rastline, krmo in gnojila, surovine ali drugačne tvarine, ki so se dokupile za tekoči gospodarski obrat in pa kak postranski obrat; dalje plače, mezde pokojnine in druge službene užitke za gospodarstveno osebo in pa prehrano družinskih udov, stalno uporabljanih v domačem gospodarstvenem obratu.

2.) Med odbitke se morajo šteti tudi obratne izgube, ki nastanejo n. pr. vsled pokvarjenja pridelkov ali gospodarske oprave, pogina živine itd.

3.) Nadaljen odbitek utegne biti denarna vrednost zaloga pod A. števil. 5. oznamenjenih vrst, prevzetih iz prejšnje v sedanjo gospodarstveno dobo. Vender se sme pri tistih gospodarstvih, pri katerih niso zaloge konci posameznih gospodarstvenih let bistveno zelo premenljive, iz ozira pustiti njih denarna vrednost, kakor pri dohodkih, tako tudi pri stroških.

V pojasnilo, kako je po predstojećem navodilu treba izračunati dohodke iz zemljišč, naj služi naslednji praktični primer: (Glej tabelo na strani 77.)

Za odmerjenje osebne dohodnine, ktero se bode vršilo vsako leto, in sicer vselej od letnih dohodkov, je merodajen pri donosu iz kmetovanja povprečni dohodek zadnjih treh let pred davčnim letom.

Enako velja tudi glede drugih premenljivih dohodkov, na pr. iz trgovine in obrtov, časne mezde, mezde po kosu ali po dogovoru. Le za prvo priredbeno leto, t. j. letos, nastopi izjema, da je dohodke iz zemljiške posesti obdati po povprečnosti zadnjih dveh let.

Pri ovedbi povprečnega zneska se izguba enega leta odbija od dobička drugih let.

Stalni dohodki, plače, hišne najemščine, v določeni višini zagotovljene obresti itd. se pa obdatijo po znesku, kterega so v resnici dosegli v zadnjem letu pred davčnim letom. Vsi dohodki skupaj so obdatijo kot enota v tem zmislu, da se izguba iz enega vira dohodkov odračuni od dobička iz drugega vira.

Vsak davčni zavezanec je dolžan, vsako leto v roku, določenem z javnem razglasilom, podati pri pristojnem davčnem oblastvu, v čegar okolišu stanuje, napoved o svojih davku zavezanih dohodkih po predpisanem obrazcu. Napoved se sme ali vložiti pismeno, ali pa podati ustno na zapisnik.

O1 splošnjega pravila je važna izjema, da so osebe, kterih davku zavezani dohodki ne presegajo 1000 gld., praviloma oproščene od podaje napovedi — ne pa od dohodnine — in so ji zavezane le tedaj, kadar jih v to posebej pozove davčno oblastvo. Pač pa so te osebe v vsakem primeru opravičene, podati napoved tudi brez poziva. Kadar davčni zavezanec ne donese dolžne napovedi v predpisanem roku, tedaj se opravi odmerjenje davka s cenitvijo.

V kolikor gre za dohodke, kterih znesek se da najti samo s cenitvijo, na pr. pri kmetijah, zadošča, ako davčni zavezanec sprejme v napoved dokazila, ki so potrebna za njih cenitev, namesto da bi povedal dohodke s številkami.

Pri podaji napovedi se je treba držati pravila, da je vse dohodke davčnega zavezanca in njegovih družinskih udov postaviti skupaj v eno napoved.

Ako ima kdo na pr. hišo v Trstu, kmetijo na Bledu, trgovino v Ljubljani in denar naložen v hranilnici v Celju, mora vse te dohodke izkazati v eni napovedi in jo oddati davčnemu oblastvu, kteremu pripada z ozirom na svoje stalno stanovišče.

Kdor ne poda dolžne napovedi za osebno dohodnino, ali kdor dohodek kakega vira zamolči ali vedoma neresnično napove, temu je pričakovati, da ga bodo kaznovali zavoljo zatajitve ali prikrajšanja davka.

Davčna zatajitev se kaznuje, ne glede na dodatno plačilo prikrajšanja davka, z dvojnimi do šesternimi zneskom, za kterega je bil davek prikrajšan ali pripravljen v nevarnost prikrajšanja.

Osebna dohodnina je oproščena deželnih, občinskih ali drugih doklad in znaša vsako leto pri dohodkih

P r e j e m k i (v letu 1897)		gld.	Obratni izdatki (v letu 1897)		gld.
1.) Donesek z njiv:			1.) Vzdrževanje gospodarskih poslopij in plotov		200
a) žito	2600 gld.		2.) Vzdrževanje živega in mrtvega gospodarstvenega inventarja, in sicer:		
b) krma	300 "		a) živine (ne všteti domače prireje)	200 gld.	
c) drugi pridelki	100 "	3000	b) gospodarsko orodje, podkovanje i. e.	300 "	500
2.) Donesek s travnikov:			3.) Zavarovanje poslopij, živega in mrtvega inventarja, gospodarskih pridelkov, ter še ne spravljanih poljskih in vrtnih pridelkov		200
a) dobava krme in sena	1000 gld.		4.) Kurjava in svečava v gospodarskih poslopijih		100
b) iz pašnikov	100 "	1200	5.) Semena, gozdne in vrtno sadike, mlada drevesa, gnojila itd.		160
c) sadje	100 "		6.) Plače, mezde, običajna darila gospodarstvenemu osebju in njega prehrana, in sicer:		
3.) Donesek z vrtov:			a) 2 hlapca	600 gld.	
a) sadje in zelenjava	100 gld.		b) 2 dekli	400 "	
b) sveža krma in paša	100 "	200	c) začasni pomočni delavci in delavke za časa žetve in košnje	800 "	
4.) Donesek iz gozdov:			d) kopalci jarkov in čiščenje gozdov	200 "	2000
za prodana drva in steljo		150	7.) Prispevki za bolniške blagajnice, starostne zavarovalnice i. e.		30
5.) Posoja vprežne živine		100	8.) Davki in doklade, in sicer:		
6.) Dobiček iz prodaje živine		300	a) zemljiški in hišni davek	340 gld.	
7.) Delež iz zakupa lova in poraba občinskih zemljišč		40	b) deželne, okrajne in občinske doklade	160 "	500
8.) Denarna vrednost v lastnem hišnem gospodarstvu porabljenih pridelkov in izdelkov		500			
Vsota prejemkov		5490	Skupaj		3690
Od tega je odbiti izdatke		3690			
Ostane čisti donesek		1800			

	nad: gld.	do všteti: gld.	davek: gld.
1. stopnja	600	625	3.60
2. "	625	650	4.—
3. "	650	675	4.40
4. "	675	700	4.80
5. "	700	750	5.40
6. "	750	800	6.—
7. "	800	850	6.80
8. "	850	900	7.60
9. "	900	950	8.40
10. "	950	1000	9.20
11. "	1000	1100	10.—
12. "	1100	1200	12.—
13. "	1200	1300	14.—
14. "	1300	1400	16.—
15. "	1400	1500	18.—

i. t. d.

Kadar je v preskrbi gospodarskega glavarja, čegar dohodki ne presegajo 2000 gld., mimo njegovega zakonskega druga več kakor dvoje družinskih udov, ki nimajo nobenih samostojnih dohodkov, tedaj se za vsakega takega

družinskega uda nad to število odbije od dohodkov hišnega gospodarja ena dvajsetina. Pri tem pa se mora, ne glede na višino odbitka, znižati davčni postavek vsaj za eno stopnjo. Ako ima na pr. posestnik z dohodkom 1200 gld. razven žene še 6 nespreskrbljenih otrok, se za 4 družinske ude odbije $\frac{1}{20}$, to je 240 gld.; od ostanka 960 gld. znaša dohodnina 9 gld. 20 kr. Kadar pa dobiva zakonski drug ali drugačen ud družine kake delovne dohodke, kateri se morajo prišteti dohodkom hišnega gospodarja, tedaj je za vsakega takega družinskega uda treba odbiti znesek 250 gld., če bi pa njegovi delovni dohodki znašali manj, ta njih manjši znesek od davku zavezanih dohodkov, in to ne glede na velikost družine.

Kadar po spredaj vrejenih odbitkih ne ostane všteti dohodkov več kakor 600 gld., tedaj odpade dohodninska dolžnost.

Pri odmeri dohodnine je dalje dovoljeno, tako ozirati se na posebne, plačilno zmožnost davčnega zavezanca bistveno kratače razmere, v kolikor se ni na nje že oziralo glede števila družinskih udov, da se pri dohodkih,

zavezanih davku, ki ne znašajo nad 5000 gld., dodeli znižanje davčnega postavka za največ tri stopnje. Kot razmere take vrste prihajajo v poštev samo izredne obremenitve po vzdrževanju in vzgoji otrok po dolžnosti, skrbeti za uboge svoje, po trajni bolezni, zadolženosti in posebnih neizgodbah, potem po pozivu v vojaško službovanje (mobilizacija, orožne ali službene vaje).

(Konec prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 87. Izvolite mi naznaniti **sredstvo zoper zelnega bolhača**, kateri mi hoče uničiti vso zelenjad. (Fr. Z. v P.)

Odgovor: Bolhači, katerih je veliko vrst, so sila škodljivi mrčesi vrtnarskim in kmetijskim rastlinam, zato je tudi literatura o tem škodljivcu jako obsežna. Prof. Frjavec je v svoji izborni knjigi „Naše škodljive živali“ skrbno vse zabeležil, kar priporočajo razni pisatelji proti bolhačem. Ta sredstva navajamo niže doli, prej pa objavimo novejši način zatiranja bolhačev, ki ga priporočajo ameriški kmetovalci: En „bushel“ (= 0 36 hl svežega apna iz plinarne, en „bushel“ neugasene apnene moke, šest „pounds“ (1 pounds = 0 45 kg) žvepla in 10 „pounds“ saj se dobro skupaj pomeša in vse tako zdrobi, da je fina moka. Ta zmes se rano v jutro potrese po rastlinah, dokler so še rosne. Če bolhači ne izginejo, se to postopanje ponovi. — Prof. Erjavec pa piše: Kadar se bolhači pokažejo po semenskih gredicah, polivaj jih zjutraj z vodo in potem jim iz desek ali iz česarkoli naredi senco, in bolhači se bodo umaknili na solnce. Zato bi bilo menda tudi dobro, sajnice vzgajati na vlažnem in osonnem svetu. Kadar začne seme kaliti, posipljaj gredice s suhim in zmetim kurjakom ali golobjakom, ako tega ni, tudi s konjskim gnojem ali pa s premogovim pepelom. Tudi potresanje z mezdro, ki jo strojarji zgulijo s kože, predno jo denejo v stroj, hvalijo nekteri kot dober pomoček. Strugotine (oblanice) pomoči v vročem kataranu in jih razpolaži po gredicah. Za posip je neki prav dober suh cestni prah, ki se po kakem dežju ali zjutraj ob rosi potrese po sajnicah. Ako ni dežja ali rose, poškopri poprej gredice. Zjutraj ali zvečer polivaj sajnice s pelinovo vodo, ki si jo napraviš, ako pest (prgišče) pelina poliješ z vedrom vrele vode in pustiš da se dvanajst ur v njej namaka. Prav dobro je tudi, ako sajnice (presad) predno jih presadiš, pomočiš v to vodo in jih pustiš kakih osem ur na hladu v njej; samo korenine se ne smejo v vodi močiti. Pravijo, da na take sajnice bolhači ne gredo. Ako bi jih pa kmalu potem, ko so prišle v zemljo, opral močen dež, treba bi jih bilo škropiti s to vodo.

Vprašanje 88. Na mojem pravilno obdelanem špargljišču sedaj triletne rastline usihajo. Kaj more biti temu vzrok? Špargljišče je dobro pognojeno, in sicer tudi z umetnim gnojem, ter doslej še nisem opazil špargljeve muhe. (O. grof Ch. v P.)

Odgovor: Ako ne škodujejo ogrci, potem uničuje špargljeve ščible vendar le ličinka špargljeve muhe, koja vrta rastline od zgoraj navzdol.

Vprašanje 89. Ali ima najemnik ribštva pravico, hoditi po zemljišču poleg vode, ktero ni njegovo? (I. M. v Š.)

Odgovor: Najemnik ribštva ima tiste pravice, kakor najemnik lova. Če bi ne smel hoditi po tujem posestvu, potem bi ne mogel zvrševati svoje pravice. Pač pa je ribič dolžan, povrniti vsako škodo, ki jo pri ribarjenju naredi po zemljiščih.

Vprašanje 90. Ali je mesar primoran, mesogledca sam plačati, ali ga mora plačati županstvo? (A. S. v K.)

Odgovor: Mesogledca mora plačati občina, a mesar

mora določene pristojbine odrajtati županstvu. Občina sme za ogledovanje klavne živine računati poleg deželnega zakona s 3. dne decembra l. 1868, pristojbine od 15—30 kr. za vsak komad velike klavne živine in po 5—10 kr. za vsak komad majhne živine. Te pristojbine pa mora skleniti občinski odbor in potrditi deželni odbor.

Vprašanje 91. Pripravo za streljanje proti toči nameravam tako urediti, da bi se dala klada s topičem in cilindrom vred nagibati na vsako stran. Ali ima to kaj pomena, če se strelja tudi povševno in ne vedno navpično? (V. Č. v Š.)

Odgovor: Streljanje ima namen zrak pretresati in tako preprečiti tvorjenje točnih oblakov. Uspeh se more doseči, ako se strelja na mnogih krajih in ako se zlasti stresajo zračne plasti v veliki višavi. Slednje se pa doseže le z navpičnem streljanjem, zato je poševno streljanje brezpomembno, oziroma manj vredno.

Vprašanje 92. Popolnoma zdrava krava daje na tri seske dobro mleko, na en sesek pa krvavo. Kaj je temu vzrok? (I. K. v S.)

Odgovor: Krava nikakor ni zdrava, temveč ima v vimenu vnetico (volčič), ki obsega le tisti del vimena kteremu pripada ta sesek. Kako je treba kravo zdraviti, najdete v knjigi „Domači živinozdravnik“.

Vprašanje 93. Imam proso, ktero je vsako leto snetjavo. Ali je kako sredstvo proti snetjavosti prosa? (I. P. v K.)

Odgovor: Namakajte seme eno uro v vodi, v kateri ste raztopili $\frac{1}{2}\%$ bakrene galice, potem pa seme v dvakrat premenjani vodi dobro sperite in posušite.

Vprašanje 94. Poslal sem Vam tri vrste rastlin, katerih latinska imena bi rad poznal, kajti te rastline so jako dobre na pašnikih za ovce. Rdeče-rumeno in belo-rumeno cvetočo rastlino, ki je pozimi in poleti zelena ter raste na apneni zemlji med resjem, imenujemo „popan“. Drugo imenujemo sv. Valentina glavice. (I. T. v Č.)

Odgovor: To, kar Vi imenujete popan je „polygala chamaebuxus“, in sicer rumeno-belo cvetoča; rumeno-rdeče cvetoča je pa „p. ch. var. purpurea“. Nemški se imenuje Kreuzblume, Slovenci jo pa zovejo tudi ramšelj, ramšela ali sv. Petra kluč. Druga rastlina je „Globularia vulgaris“, nemški „Kugelblume“.

Vprašanje 95. Imam več starega fižola, kterega bi rad pokrmil. Je li fižol zmlet v moko, dober za krmo govedi in konjem, in kako se poklada? (I. R. v Š.)

Odgovor: Fižol je jako redilno in v pravi meri pokladan tudi zelo prebavno krmilo, ktero dela trdo meso in vsled svojih rudninskih snovij tudi močne kosti. Fižol zelo in za dolgo nasiti. Fižola moka naj se pomeša med krmo in zmoči, da se užje poprej napije vode, sicer v želodcu napenja. Govedi se poklada fižolove moke toliko, kolikor otrobov, konjem pa veliko manj. Težko in počasi vozeči konji naj dobe k večjemu polovico zobanja nadomeščenega s fižolom, drugi k večjemu tretjino; za lahke, žlahtne konje pa fižol ni dober.

Gospodarske novice.

* † Gospod Josip Perhavec, posestnik v Sinadolih, jako marljiv in napreden kmetovalec ter 30 let družbin ud, je umrl 17. t. m. — 18. dne t. m. je pa umrl družbin ud gospod Josip Kosirnik, c. kr. okrajni živinozdravnik v Radovljici, kateri je bil zbog svojega znanja silno priljubljen na Gorenjskem. Naj počivata v miru!

* Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske bo v četrtek, 7. dne julija t. l. v Ljubljani v „Katoliškem domu“.

* **Škropilnice** za škropljenje trt proti peronospori so pošle in družba ne sprejema več naročil. Kdor še kakšno hoče imeti, naj se obrne naravnost na tvrdo Ig. Heller na Dunaju.

* **Podružnice, ki so prejele galice**, prosimo, da naj nam pošljejo vozne liste, ki jih potrebujemo za izposlovanje polovične vozarine na železnici.

* **Galice** ima družba še dovolj v svoji zalogi in more postreči z vsako množino.

* **Siva francoska ajda** je ravnokar došla v Ljubljano iz Francoskega ter jo družba oddaja po 13 gl. 100 kg. Ker cela zaloga znaša le en vagon, prosimo, da se vsakdo z naročitvijo pohiti, ker je že sedaj oddana tretjina ajde.

* **Kmetijski pouk.** Po naredbi visoke deželne vlade se priredi v mesecih junij ali julij po Dolenjskem popotni pouk v kmetijstvu, in sicer: v nedeljo popoldne 5. dne junija v Žužemberku, v četrtek popoldne 9. dne junija v Toplicah, v nedeljo popoldne 12. dne junija v Trebnjem, v nedeljo popoldne 19. dne junija v Metliki, v nedeljo popoldne 26. dne junija v Mirni Peči, v četrtek popoldne 29. dne junija v Beli Cerkvi, v nedeljo popoldne 3. dne julija v Podgradu in v nedeljo popoldne 10. dne julija v Stopičah. Poučeval bode V. Rohrmann, pristav kranjske kmetijske šole na Grmu.

* **Žrebetišče** v Šentjarneju se je otvorilo 1. dne junija t. l. Določila za vsprejem žrebet so objavljena med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Premovanje konj** bo letošnje leto meseca avgusta, in sicer 23. v Bohinju, 24. v Lescah, 25. v Kranju, 26. v Kamniku, 29. na Vrhniki, 30. v Ribnici, meseca septembra pa 3. v Trebnjem in 5. v Šentjarneju.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora 19. dne maja 1898.

Seji je predsedoval družbin predsednik gospod ces. svetnik Murnik, navzoči so bili: podpredsednik gosp. ravnatelj Povše in odborniki gg: grof Barbo, Folakovski, Goll, dr. Romih, Rohrmann, Witschl, dr. pl. Wurzbach ter tajnik Pirc.

Občni zbor za l. 1897. se je določil na 7. dan julija t. l. ter se je naročilo tajništvu, da v to svrhu vse potrebno priskrbi.

Glavni odbor je ukrenil poslati učitelja Franciška Rojina, urednika „Slov. čebelarja“, v čebelarski tečaj k slavnemu čebelarju Gerstungu v Osmanstedt v Turingiji ter je v to svrhu določil primerno vsoto iz državne podpore za čebelarstvo.

Vsled poziva vis. c. kr. deželne vlade se je odbor izrekel proti nameravanemu zakonu, vsled kterega bi morali posestniki, ki hočejo posekati svoje gozde, položiti kavcijo, da goličave zopet pogozda.

Na poziv vis. deželnega odbora je odbor ukrenil poizvedovati o stanju podružniških trtnic, o množini pridelanih trt, ker deželni odbor namerava v bodočnosti izdatno podpirati take trtnice in po možnosti pomagati pri ustanovitvi novih.

Od vis. c. kr. deželne vlade predloženo prošnjo občine Semič za podelitev novih semnje je odbor sklenil priporočiti.

Za nove ude je odbor sprejel nastopne gg:

Majerle Peter, gostilničar in mesar v Predgradu; Bele Ivan, potovalni učitelj v Mariboru; Ballon Olga, dež. vinarskega komisarja vdova na Bizelskem; Hlupar Janez, mlinar v Krupi; Mihelič Janez, mlinar v Moverni Vasi; Kos Francišek, posestnik v Lapušniku; Knez Ivan, trgovec v Ljubljani; Bertonec Oroslov, posestnik v Lancovem; Knez Francišek, posestnik v Št. Rupertu; Bizjak Anton P., trgovec v Rečici; Zupanec Ivan, nadučitelj v

Starem Trgu; Recher Jenny, hišna posestnica v Ljubljani; Markič Matej, župnik na Golcu; Sedlak Josip, nadučitelj v Ložkem Potoku; Gregorič Matija, posestnik v Srednji Vasi; Levstek Janez, posestnik v Travniku; Kosirnik Josip, c. kr. okr. živinozdravnik v Radovljici; Mencin Ignacij, posestnik v Čuči Mlaki; Kavčič & Lilleg, trgovca v Ljubljani; Petan Francišek, veleposestnik v Št. Petru; Šulc Franciška, posestnica v Vintarjevu; Pretnar Francišek, posestnik v Predtrgu; Grile Francišek, posestnik v Predtrgu; Varl Leopold, posestnik v Radovljici; Jamar Antonija, posestnica v Škofji Loki; Per Alojzij, posestnik o Dolenjem Vrhu; Jelenec Gregor, posestnik v Dražgošah; Dobida Matej, posestnik in gostilničar v Lescah; Dovžan Anton, posestnik in župan v Predtrgu; Raznožnik Ivan, trgovec z lesom in posestnik v Lescah; Gabron Rajko, posestnik in gostilničar v Št. Petru pod sv. gorami; Bitenc Josip, posestnik v Sostrem;

Vabilo gospodom družabnikom c. kr. kmetijske družbe kranjske

na

OBČNI ZBOR,

ki bode v četrtek. 7. dne julija 1898. l., ob 1/2 9. uri popoldne v dvorani »Katoliškega doma« na Turjaškem trgu v Ljubljani.

VZPORED:

- 1.) Prvomestnik prične zborovanje.
- 2.) Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1897.
- 3.) Predložitev družbenega računa za leto 1897. in proračuna za leto 1899. (Račun in proračun se dološljeta gg. družabnikom še o pravem času, razpoložena sta pa v nadroben pregled v pisarni kmetijske družbe.)
- 4.) Volitev družbinega predsednika namesto po pravilih izstopivšega predsednika gospoda ces. svetnika Ivana Murnika.
- 5.) Volitev treh odbornikov namesto po pravilih izstopivših gospodov barona H. Lazarinija, grajščaka v Smledniku, dr. T. Romiha, župana v Krškem, in V. Rohrmanna, adjunkta na kranjski kmetijski šoli v Grmu.
- 6.) Poročila in predlogi odborovi.
- 7.) Poročila in predlogi podružnic.
- 8.) Nasveti in prosti govori posameznih družabnikov.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 31. dne maja 1898.

Ivan Murnik s. r.,
predsednik.

Gustav Piro s. r.,
tajnik.

Razglas

glede sprejema žrebet v žrebetišče c. kr. kmetijske družbe v Št. Jarneju.

Žrebeta se sprejemajo v to žrebetišče od 1. dne junija t. l. naprej, ter veljajo za sprejem naslednji pogoji:

- 1.) V žrebetišče se sprejmo v deželi storjena zdrava žrebeta, ki so last kranjskih posestnikov (kar je treba dokazati s spuščalnim listom), in sicer:
 - a) nepodkovane žrebice, ki bodo za pleme, in valahi do četrtega leta,
 - b) žrebčki do enega leta.
- 2.) Doba paše traja do 15. oktobra; prej se pa smejo žrebeta vzeti iz žrebetišča le z dovoljenjem načelnika šentjarnejske podružnice ali blagajnika gospoda Novoselca, ter je treba povedati vzrok, zakaj se žrebe vzame. Sprejem žrebet se zgledi pri imenovanju dveh gospodih.
- 3.) Lastnik žrebeta je zavezan dati za vsak dan in za vsako žrebe 6 kg sladkega in neoblačenega dobrega sena. Za oddaljene posestnike priskrbi tudi podružnica seno, in sicer za ude po 1 1/2 kr., za neude pa po 3 kr. kilogram, ki morajo plačati seno vsak mesec naprej, drugače se jim zaračunajo zamudne obresti. Kdor želi, da

se njegovemu žrebetu poklada oves ali ječmen, mora to krmo sam priskrbeti, oziroma glede tega dogovoriti se z imenovanimi gospodoma.

4.) Krma se sprejema vsak 1. in 14. dan v mesecu. Če kdo zamudi donesti krmo, krmilo se bo žrebe na njegove troške dalje.

5.) Zaradi olajšanja dela se mora seno v žrebetišče dovažati v mrežah.

6.) Za nezgode pri žrebetih se ne prevzame nikaka odgovornost.

7.) Posestniki žrebet, ki niso udje šentjarnejske podružnice, plačajo po 5 gld. pristojbine za konjarja.

8.) Le na izrecno zahtevo posestnika žrebet se tudi to vsak teden enkrat koplje, ter je za vsako kopelj plačati 10 kr. pri blagajniku.

9.) Upravo žrebetišča ima podružnica c. kr. kmetijske družbe v Št. Jarneju, na katero se je obračati v vseh zadevah žrebetišča.

Na koncu pašne dobe, pri prevzetju žrebet, potrdi podružnica v spuščalnem listu, da se je žrebe res redilo v žrebetišču v Št. Jarneju.

Opomnja. Ker je konjarju strogo zapovedano gledati na red in snažnost ter na pravilno in lepo ravnanje z žrebeti, zato naj se vsak prestopnik te zapovedi takoj ustno ali pisмено zglašuje podružničnemu načelniku.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, 31. dne maja 1898.

V a b i l o

k prvemu občnemu zboru kmetijske podružnice v Žabnici, ki bode v nedeljo, 5. junija t. l., popoldne po krščanskem nauku v šolskem poslopju.

Udje naj se občnega zbora udeleže v obilnem številu.

Pogovor bode o raznih rečeh

Odbor kmetijske podružnice v Žabnici pri Škofji Loki,
23. dne maja 1898.

L. Ferjan s. r., načelnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Mošnjah, ki bode 5. dne junija, prvo nedeljo po binkošti, v šolskem poslopju zjutraj po prvi sv. maši.

VZPORED:

- 1.) Naznanilo načelnikovo.
- 2.) Poročilo tajnikovo.
- 3.) Volitev zastopnika pri občnem zboru.
- 4.) Predlogi za družbin občni zbor.
- 5.) Slučajnosti.

Kmetijska podružnica v Mošnjah,

22. dne maja 1898.

A. Jurgele s. r., načelnik.

V a b i l o

na občni zbor kmetijske podružnice za Poljansko dolino, ki bode 12. dne junija t. l. ob 4. uri popoldne pri podružničnem načelniku v Gorenji Vasi.

VZPORED:

- 1.) Pozdrav načelnikov.
- 2.) Poročilo o stanju podružnice.
- 3.) Volitev novega odbora.
- 4.) Volitev odposlanca za občni zbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.
- 5.) Predlogi za občni zbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

6.) Deločitev o podružnični drevsnici.

7.) Razni drugi nasveti in predlogi.

Gorenja Vas, 21. dne maja 1898.

And. Sraj s. r., načelnik.

Josip Šubio s. r., tajnik.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Preserju, ki bode v nedeljo, 26. junija t. l. popoldne ob 3. uri v tukajšnji šoli.

VZPORED:

- 1.) Poročilo o delovanju v prvem letu podružničnega obstanka.
- 2.) Račun za preteklo leto.
- 3.) Predlogi za glavni zbor c. kr. kmetijske družbe.
- 4.) Volitev novega odbora.
- 5.) Razni nasveti in predlogi.

Kmetijska podružnica v Preserju,

19. dne maja 1898.

A. Likozar s. r., t. č. načelnik.

Št. 7195.

R a z g l a s.

Na podstavi člena V. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah s 6. dne decembra 1891. l. in točke 5. k temu dogovoru spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se ne ukaže drugače, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru, iz nastopnih zapornih omejij nemške države, v katerih je razširjena plućna kuga, in sicer:

- 1.) iz vladnih okrajev Stettin, Devin, Stralsund in Merseburg v kraljevini Pruski,
- 2.) iz okrajnih glavarstev Lipsko in Zwickau kraljevine Saksanske.

Ta prepoved stopi na mesto prepovedi, izdane vled razpisa c. kr. ministerstva za notranje stvari z 11. dne aprila 1898. l., št. 11460., oziroma vled turradnega razglašja s 14. dne aprila 1898. l., št. 5591.

To se vled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z 10. dne maja 1898. l., št. 15389., daje na znanje z dodatkom, da se prestopki te brezpogojne uvozne prepovedi kaznujejo po državnem zakonu s 24. dne maja 1882. l., št. 51., oziroma po § 46. občnega zakona o živinskih kugah in k temu zakonu izdanega izvršitvenega ukaza, drž. zak. št. 35. in 36. iz l. 1880.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, 15. dne maja 1898.

Listnica uredništva.

A. R. na B. Priporočamo Vam brati knjigo c. kr. deželnega živinozdravnika Jos. Rudovskega „Die Viehversicherung“, katero je izdala c. kr. moravska kmetijska družba v Brnu V tej knjigi je popisano delovanje zavarovalnih družb za živino na Nemškem, v Švici in v Avstriji. — Ako hočete izhajati, morate zahtevati od vsakih zavarovanih 100 gld. vrednosti na leto najmanj 1 gld. zavarovalnine; pri tem se pa ne sme povrniti vsa škoda, in škoda po kužnih boleznih pa sploh ne.

J. P. v D. Za pokončevanje kiseljaka prodaja I. Zacherl v Unter-Döblingu pri Dunaju uže prirejeno zmes kakor je popisana v Gombačevi knjigi. Komad, iz katerega se naredi 5 litrov tekočine, stoji 40 kr., 20 komadov 7 gld.

T. C. v L. Pri kupčiji z živino velja vse tisto, za kar sta se prodajalec in kupec zavezala pred pričami.

R. P. v V. Kaj imenujete gobe na životu živine?

L. H. v Z. Odgovor na Vaše vprašanje bi zavzemal najmanj eno stran. O tej zadevi smo pričeli razpravo s podobami v 19. št. „Kmetovalec“ l. 1892., ter bi utegnili marsikoga zanimati, zato smo ga v pričujoč. številki zopet ponatistili.

Š. na S. Ne vemo, kdo izdeluje ospalnike. Prosimo sporočila od strani naših čitateljev, da potem objavimo naslove.

L. Z. v P. Zadrugaiki mlekarke za truge morajo svoje deleže precej plačati, oziroma jih v najkrajšem času z mlekom poravnati. Zadruga, ktere imajo dežele le na popirju in se zadovoljuje z vplačilom male pristopnine, ne delujejo solidno in imajo uže od vsega pričrta smrtno kal v sebi.

J. K. v B. Odgovor na Vaše vprašanje najdete med spisi.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 16. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 10.

V Ljubljani, 31. maja 1898.

Leto XV.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 31. maja 1898. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago gld. 30.— kr. do gld. 35.— kr.; nemška detelja (lucerna) gld. 45.— kr. do gld. 55.— kr.; gorenjska repa gld. 33.— kr.; laneno seme, domače ozimno gld. 11.25 kr.; konopno seme gld. 11.— kr. do gld. 11.25 kr.; kuminovo seme gld. 25.— kr. do gld. 26.— kr.

Fižol: Rudeči ribniški gld. 11.— kr.; urdeči Hrvat gl. 10.— kr.; prepeličar (koka) gld. 11.50 kr. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene gld. 15.— kr. do gld. 15.50 kr. brez dima sušene gld. 16.— kr. do gld. 20.— kr.

Orehi domači: gld. 22.— kr. do gld. 24.— kr.

Ječice nove: gld. 3.50 kr. do gld. 4.50 kr. za 100 klgr.

Med: od gld. 27.— kr. do gld. 28.— kr.

Kože: Goveje, težke nad 40 kg po gld. 33.— kr. do gld. 34.— kr.

težke od 30 do 40 kg „ „ 27.— „ „ 28.— „

lahke „ „ 28.— „ „ 29.— „

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 25 kr. klgr.)

Telečje kože: 50 kr. za kg.

Kozličeve kože: po gld. —.70 kr. do gld. —.80 kr.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 35 kr. za kg.

Druge vrste 16 do 20 „ „ „

Kože lisic po gld. 3.50 do 3.50

„ kun „ „ 9.— „ 10.—

„ dihurjev „ „ 2.50 „ 3.—

„ vidr „ „ 9.— „ 10.—

Kože zajcev po 14 do 15 gld. za 100 komadov.

Pepelika (potoši) po gld. 16.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 28. maja 1898. Pšenica gld. 13.80 kr., rž gld. 9.50 kr., ječmen gld. 8.— kr., oves gld. 7.80 kr., ajda gld. 9.50 kr., proso gld. 7.50 kr., turšica gld. 6.80 kr., leča gld. 12.— kr., grab gld. 12.— kr., fižol gld. 12.— kr., seno gld. 1.96 kr., slama gld. 1.78 kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Na Dunaji, 31. maja 1898. Pšenica gld. 12.90 kr., rž gld. 10.50 kr., ječmen gld. 9.— kr., oves gld. 7.30 kr., turšica gld. 5.66 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Zahvala in priporočilo.

Podpisani se zahvaljuje za mnogobrojne naročila, ktere je dobival v Zagorju ob Savi koder je do sedaj bival. — Ker se pa podpisani preseli s 1. junijem t. l. v svojo novo kupljeno tovarno v Königswiesen na Zgornjem Avstrijskem, prosi slavno p. n. občinstvo, da bi mu še nadalje ohranilo do sedaj izkazano zaupanje ter ga obiskalo z mnogobrojnimi naročili, ktere bo izvrševal vedno točno, vestno, po najnižjih cenah in iz najboljšega blaga. — Izdeloval bode posebno priznane dobre pluge in osipalnice, vse druge stroje za kmetijstvo in sploh vse v kovaško stroko spadajoča dela.

☛ Cenike bo razpošiljal zastoj in poštne prosto! ☛

Matija Podlesnik,

fužinar (Hammerwerksbesitzer) in kovač v Königswiesen na Zgornjem Avstrijskem. (57—1)

Gumijeve vezi za cepljenje trt

kakor tudi žveplo za žvepljenje trt, prodajata in razpošiljata

Kavčič in Lilleg

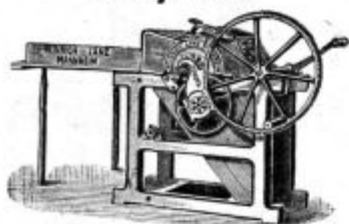
trgovca pri „Zlatorogu“

v Ljubljani.

(55—2)

Kakovost in cena pod nadzorstvom c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Narniže cene!

Karol Kavšek

LJUBLJANA

Narboljše blago!

ima vedno v skladišču do 200 komadov izbornih poljedelskih strojev, in sicer: mlatilnice in slamoreznice za ročno in vrtilno delo, slamotresnike, vratila (gepelne) od 80 gld. naprej, mline za turščico in sadje, kotle za kuhanje krme, sesalke za vodo in gnojnico, mline za čiščenje žita in dr. na razpolago in jamči za dobro in lahko delo popolnoma.

Nikdo naj ne izpusti te prilike, da pri nakupovanju strojev poprej ogleda moja skladišča in svarim vsakega pred nepoštenimi agenti, ki s slabimi stroji in vidoma nizkimi cenami kmete sleparijo! (58-1)

N. B. Samo tukaj se dobivajo jeklene cevi, ki ne rjeve za vodovode in vodnjake prav po nizki ceni.

Gumijeve vezi za trtno cepljenje

vseh vrst, priporoča (56-2)

tvrdka IVAN KORDIK v Ljubljani,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14.

Zunanja naročila se točno in po nizkih cenah ter proti poštnem povzetju zvrše.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da sem zapričel v Trstu trgovino za

komisijonalno in špedicijsko poslovanje.

Naročila in sicer mala v pošiljstvih po 5 kg, po pošti in od 30 kg naprej pa po železnici, izvrševal bom točno in ceno. (48-2)

Razpošiljal bom razen kolonjalnega blaga tudi druge na trg spadajoče stvari, kakor: sadje, zelenjavo, ribe i. dr. Pečal se bom z razprodavanjem domačih pridelkov, s prijemanjem blaga v svoja skladišča, dajal na ista naplačila in posredoval dotično prodajo na korist lastnika.

Trgoval bom tudi z vinom na debelo.

Sprejemem zastopstva trdnih — za konkurencu sposobnih — trdk in polagam za to kavicjo.

Nadejaje se, da se me sorojaki domislijo, ostajam odličnim spoštovanjem udani

Ernest Pegan,

v ulici S. Francesco šte. 6.

JOSIP LEUZ

trgovce

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje in prodaja zgodnji rožni krompir; nadalje prodaja vsakovrstni semenski krompir kakor: pravi češki onejdovec, ogerski „Imperator“ potem „Schneeflock“, pravi ribniški in angleški rumeni krompir, kakor tudi izvrstno jedilno čebulo in mali okrogli čebulček za saditi. — Tudi kupuje drevesen ali plućen mah in pa črno in belo čmeriko. (13-9)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Gelger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izbrano zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotilnega drevja in grmovja, drevja (12-9) za drevoreda itd.

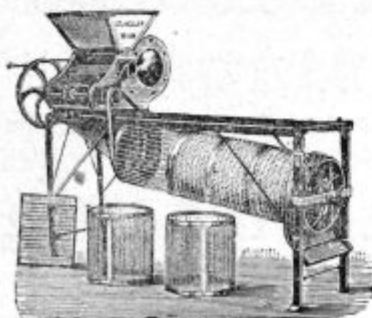
Razpošiljatev pravilno imenovanih cepljčev vseh vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☛

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Zastopniki se iščejo.

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Skropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov. Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav, (te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hidravlične [vodovodne] preše).

Slamoreznice jako lahko za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi (11-11)

IG. HELLER na Dunaju

II, Praterstrasse 49.

☛ Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! ☛

Zastopniki se iščejo.

Da se preprečijo vse
preware, imam odslej
to oblastveno regi-
strovano varstveno
znamko.

Jedino pristen Balsam

(Tinctura balsamica)
dobavlja na debelo in na drobno
samo oblastveno koncesijonirana
intrgovinskodno protokolirana

tovarna balzama

lekarnarja

A. Thierry-ja

v Pregradi pri Rogatcu.

Pristen samo s to trg. sodno

registrovano zeleno varstveno znamko.

Celotna priprava mojega balzama stoji pod zakonitim varstvom
vzorcev.

Najstarejše, najpreizkušnejše, najcenejše in najreelnejše ljudsko
domače zdravilo za prsne in pljučne boli, kašelj, izmečke,
krč v želodcu, manjkanje slasti, slab okus, slabo dišečo sapo,
kolcanje, zgago, vetrove, zaprtost telesa itd., za notranjo in
vnanjo porabo proti zobobolu, gnitju v ustih, ozeblini, ope-
klinami itd.

Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

**Tovarna balzama lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri
Rogatcu.**

Cena franko za vsako poštino postajo Avstro-Ogersko je
z zabojem vred:

12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone,
60 „ „ 30 „ „ „ „ 13 kron.

V Bosno in Hercegovino 30 kr. več.

Ponarejalce in posnemalce, kakor tudi prodajalce takih fal-
sifikatov bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo
(40—5) preganjal sodnim potom. (10)

**Lekarna
angela varuha**

Schutzengel Apotheke

**des A. THIERRY in
PREGRADA**

listom in zavojem itd. za 2 lončka 3 krone 40 vin.

Svarim pred nakupovanjem neučinkujočih ponarejanj
in prosim natanko na to paziti, da je na vsakem lončku
vzgana zgornja varstvena znamka in firma »Schutzengel-
Apotheke des A. Thierry in Pregrada«. Vsak lonček mora
biti zavrt v navodilo za uporabo, katero ima to varstveno
znamko. — Ponarejalce in posnemalce mojega jedino pri-
stnega centifolijskega mazila bodem na podlagi zakona za
varstvo znamk strogo preganjal; isto tako prodajalce falsi-
fikatov. Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom:

**Lekarna angela varuha in tovarna balzama A. Thierry v
Pregradi pri Rogatcu.**

Razpošilja se brezizjemno le proti poprejšnjemu nakazu ali
proti povzetju zneska.

Jedino pristno Centifolijsko mazilo

(balzamsko mazilo iz rože centifolia).

**Najkrepkejša vlažno mazilo se-
danjosti. Velike antiseptične
vrednosti. Posebno vnetji na-
sprotnega učinka. Pri vseh še
tako starih vnanjih bolih,
škodah in ranah gotov uspeh,
— vsaj najmanj zboljšanje in olaj-
šanje bolečin prouzujoče.**

Manj nego dve škatljici se ne raz-
pošiljati; razpošilja se jedino le proti
poprejšnjemu nakazu ali proti po-
vzetju zneska. Cena s poštnino, voznim

Domače kose!

Da se nepotrebna ptuja konkurenca zavrne pričela je pod-
pisana tvrdka izdelavati v dogovoru s o. kr. kmetijsko
družbo kranjsko posebne

kose iz garbanega angleškega jekla,

ki so boljši kakor koli druge.

Blago teh kos je najboljši, ki se da dobiti, je jako trdo
a zraven pa volno, da ne poka.

Kose imajo vdarjene var-
stvene znamke in sicer:

in

		cesarskega orla			križ s krajci.		
Dolgot kos		5	5 1/2	6	6 1/2	7	7 1/2
	v pesteh	55	60	65	70	75	80
	v centimetrih	55	60	65	70	75	80
Cena kr.:		85	90	95	1—	1.05	1.10.

Iz ravno takega jekla:

srpe po 50 kr.

nože za slamoreznike po 2 gld.,

kline za slamorezne stroje po 2 gld.,

kose za mah po 50 kr.

Isto tako izdeluje vse drugo v njeno stroko spadajoče
blago, kakor lopate, sekire, vile, krampe, nože, cepine,
lemeže, črtala, vezi, šine, podvoze, pokrovke, coklje,
kladva, klešče i. t. d., in sicer fino točno in po primerno
nizki ceni.

K obilni naročitvi se priporoča

(51—2)

F. Kajetan Ahačič

v Tržiču na Gorenjskem.

Važno za kmetijstvo!

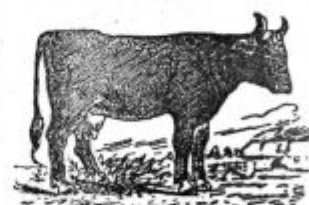
je:

Redilna šupa za kuretino,
edino koristna za kokoši, pu-
rane, race in gosi. Pospešuje
rast mesa in maščobe, kakor
tudi množi valjenje jajec.
1 zavoj z navodilom 25 kr.
5 zavojev samo 1 gld.

Redilna šupa za prašiče.
Najboljše varstveno in dietetično
redilno sredstvo za prašiče.
1 zavoj z rabilnim navodilom
25 kr., 5 zavojev samo 1 gld.

Redilna šupa za živino,
za konje, rogato živino in
ovce i. t. d.
Skoro vže 40 let z najboljšim
uspehom malo da ne po vseh
hlevih v rabi, ako živina ne
mara jesti, dalje zboljšuje
mleko.
Zavoj z rabilnim navodilom
50 kr., 5 zavojev samo 2 gld.

Vsa ta našeta sredstva se dobijo: (44—3)

v apoteki Trnkócz-ya v Ljubljani zraven rotovža
in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Vsakovrstna lanska in starejša naravna istrska in dolenska vina (cviček), kakor tudi pristno vinsko žganje iz Prosekarjevih tropin in vsakovrstna druga žganja ima vedno v zalogi J. C. Röger, trgovec v Ljubljani, Žitni trg št. 2. (51)

Sveža račja in gosja jajca se dobe pri Al. Bergantu, posestniku v Št. Jurju pri Kranju. (80)

Še nekoliko vina in tropinovca, domači pridelek, garantirano pristno in naravno, prodaja Alojzij Bratina, oskrbnik v Dubrovniku, Dalmacija. (84)

Marjaščka za pleme, kake zelo zlahtne pasme želi kupiti Ivan Lumpe, posestnik v Črnem Vrhu pri Idriji. (93)

Belo-rumenega dobrega vina, okoli 40 vedrov ima naprodaj po primerni ceni Marko Sotlar, posestnik v Hrušicah št. 25, pošta Radeče pri Zidanem mostu. (94)

Bika pingavca, spušča po 30 kr. skok, Janez Bojt, posestnik in gostilničar pri D. M. v Polju pod Ljubljano. (95)

Račja jajca, komad po 4 kr. od velicih rac prodaja Josip Smolnikar, posestnik v Gor. Tuhinji, pošta Kamnik. (96)

Lepega lanskega mehkega sena čez 3000 kg je naprodaj. Cena po dogovoru. Več pove Ivan Pogačnik, posestnik na Breznici, pošta Žerovnica, Gorenjsko. (97)

Brusne kamne (osle), 100 kosov 3 gld. 10 kr., prodaja in razpošilja v vsaki množini J. Razboršek v Šmartnem pri Litiji. (98)

2 kobilici, jedna stara 3, druga 4 leta, posebno dobrega plemena in zelo krotke ima naprodaj Martin Peterca, posestnik v Dolskem pošta Dol. — Cena po dogovoru. (100)

Sveže sadje, vsakovrstno vipavsko fino razpošilja s pošto po 5 kg s povzetjem Ant. Uršič v Št. Vidu pri Vipavi. (101)

Apnenco sem odprl dne 31. t. m. v Raskovcu, cena apnu bode 40 kr. za 56 kg. Ob enem priporočam tudi pristna vina, črna in rumena, cena od 20 do 26 gld. za 100 litrov. Tomo Tolazzi v Dol. Logatcu (102)

Centralna posojilnica slovenska v Krškem obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnine in pripisuje obresti že vsakega pol leta k kapitalu. (103)

Učenca za kovaško obrt, 13–14 let starega vsprejme takoj Andrej Zupan, kovaški mojster v Zg. Otoku, pošta Radovljica. (104)

Telica, čiste belanske pasme 3 mesece stara, je zelo ceno na prodaj. Več se izve v Ljubljani, Poljanska cesta št. 14. (105)

Mula, 3 leta stara, je na prodaj v grajščini Črnelo, pošta Radomlje pri Kamniku, Viljem Pelikan, grajščak. (106)

C. kr. priv. tvornica

R. A. SMEKAL

Čeh kot Prostjeva
Moravska.

Praga — Smihov
Česka.

Podružnica: Zagreb

priporoča (45–3)

vsake vrste strojev za poljedelstvo in vinogradarstvo
potem stiskalnice za grozdje, brizgalnice proti peronospori, čistilnice za žito, trierje, slamoreznice mlatilnice i. t. d. Nadalje brizgalnice vsake vrste za ognjegasma društva, kakor tudi razne predmete za tvorniške stroje.
— Lastni proizvod z jamstvom.

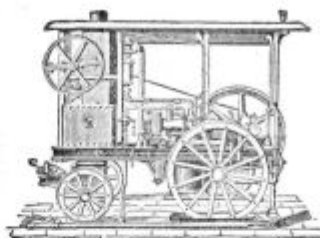
☛ Cene primerne, podružnice in prekupci dobe izdatni popust. ☛

☛ Ceniki franko in badava. ☛

G. Tönnies-a, tovarna za stroje

v Ljubljani

izdeluje

originalne „Otto“ motore,

ktere goni plin in bencin, priznani kot najboljši, najvarčnejši in najcenejši; nadalje izdeluje

„Otto“ locomobile,

ktere goni bencin in so za dela pri kmetijstvu, za vodovode, kamnolome itd.; izredno rabljive. Gonilni strošek znaša komaj 3 kr. za uro in konjsko moč. Varnost pred ognjem, ni potreba strojevodja, ter vsaki čas deluje. (47–2)

Domača tvrdka

Pehani, Lorber in dr.

tovarna za stroje in livarna v Žalcu pri Celju
izdeluje in prodaja po **tovarniški ceni**:

Najboljše možnarje za streljanje proti toči.

Novoiznajdene „bezostrelne in varnostne možnarje“, kterih ni treba nič zabijati, pri streljanju vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše, potrebujejo manj smodnika in streljajo trikrat hitreje kot navadni možnarji.

Najboljše in najcenejše **travniške brane**, najizbornejše **slamoreznice**, najnovejše **mlatilnice** z ležiščem na kroglo, istotako **stiskalnice in mline za grozdje in sadje**, geple i. t. d. i. t. d. (4–10)

Prevzame v najboljšo in točno izvršbo vsa v strojno in livarsko stroko spadajoča dela za **tovarne, mline, žage in druge obrtniške naprave**, istotako **prevzame vsak stroj** v najtemeljitejšo in cenejo **popravo**.

Za vsak možnar, stroj, sploh za vsako delo se jamči.

☛ **Tovarniške cene.** ☛

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vinarjev)

vsebinsa 500 gramov.

Kathrein'ske tovarne za sladno kavo

Dunaj-Monako

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavoje.